

STANOWISKO

Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia 06 maja 2026 roku

w sprawie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego

Zarząd Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej wnioskuję o rewizję ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w zakresie jej negatywnych skutków dla samorządów województw, przejawiających się między innymi pogorszeniem się sytuacji finansowej samorządów województw w 2026 roku w stosunku do 2025 roku oraz o przywrócenie dostępu do danych dotyczących poziomu dochodów podatników, które to dochody, zgodnie z mechanizmem ustawowym, stanowią bazę do kalkulacji przez Ministerstwo Finansów dochodów dla jednostek samorządu terytorialnego finansowych z PIT i CIT.

UZASADNIENIE

Na przestrzeni lat 2005-2026 dokonano dwóch szczególnie istotnych zmian systemowych. Do 2021 roku jednostki samorządu terytorialnego otrzymywały udziały w PIT i CIT zgodnie z rzeczywistym wpływem podatków od podatników z terenu danej jednostki samorządu terytorialnego. Po zakończeniu każdego roku Ministerstwo Finansów publikowało sprawozdania z wykonania udziałów PIT i CIT dla każdej z tych jednostek.

Od 2022 r. rzeczywiste wpływy podatkowe zostały zastąpione prognozowanymi przez Ministerstwo Finansów poziomami udziałów w podatkach PIT i CIT, przy jednoczesnym wprowadzeniu ustawowego mechanizmu korekty tych prognoz do faktycznych wpływów, realizowanej z dwuletnim opóźnieniem. Mechanizm ten obowiązywał do 2024 r. Równocześnie Ministerstwo Finansów zaprzestało publikowania danych dotyczących rzeczywistego wykonania udziałów w podatkach PIT i CIT dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego.

Kolejna wprowadzona zmiana od 2025 roku zastąpiła udziały jednostek samorządu terytorialnego w podatkach PIT i CIT udziałami w **dochodach podatników**, finansowanymi z wpływów do budżetu państwa podatków PIT i CIT.

Wcześniejsze rodzaje subwencji zostały zastąpione jedną subwencją ogólną, wyrównującą dochody finansowane z PIT i CIT, z uwzględnieniem ustawowo zdefiniowanych potrzeb wydatkowych. Za rok 2024 Ministerstwo Finansów odmawia podania rzeczywistego wykonania podatków z PIT i CIT dla jednostek samorządu terytorialnego oraz odmawia podania danych dotyczących **poziomu dochodów podatników**, które to dochody, zgodnie z mechanizmem ustawowym, stanowią bazę do kalkulacji przez Ministerstwo Finansów dochodów dla jednostek samorządu terytorialnego finansowych z PIT i CIT oraz, w oparciu o tę kalkulację, naliczenia subwencji.

Zarząd Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej zwraca uwagę, że wprowadzona w 2024 roku zmiana ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wywołała różne skutki dla poszczególnych kategorii jednostek samorządu terytorialnego, wśród których, tylko sytuacja samorządów województw uległa pogorszeniu w 2026 roku w stosunku do 2025 roku. Zarówno w ujęciu nominalnym jak i w ujęciu na 1 mieszkańca, zgodnie z danymi Ministerstwa Finansów dla

poszczególnych kategorii jednostek samorządu terytorialnego. Dane w tym zakresie przedstawia **Tabela nr 1** oraz **Wykres nr 1** i **Wykres nr 2**.

Podkreślenia wymaga również fakt, że zmniejszenie poziomu dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca dotyczy 14 przypadków na 16, **czyli 87,5% samorządów województw**. Ponadto w 4 przypadkach dochody na 1 mieszkańca są niższe w 2026 roku od poziomu w roku 2024. Dane w tym zakresie przedstawia **Tabela nr 2**.

Struktura udziałów dochodów z PIT i CIT w dochodach dla poszczególnych kategorii jednostek samorządu terytorialnego jest różna. Szczegółowe dane dla lat 2024-2026 zawiera **Tabela nr 3** oraz **Wykresy nr 3, 4 i 5**.

Jak z powyższych danych wynika, Województwa mają w **dużo większym** stopniu swoje dochody uzależnione od poziomu dochodów realizowanych przez płatników podatku CIT, który w odróżnieniu od PIT jest podatkiem dużo mniej stabilnym.

Natomiast analiza wpływów podatkowych z tytułu PIT i CIT łącznie do budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005-2021 pokazuje wyższą dynamikę wpływów z PIT niż z CIT. Dane w tym zakresie przedstawia **Tabela nr 4** oraz **Wykres nr 6**. Powyższe pozwala przypuszczać, że podobne tendencje będą w przyszłości w zakresie **poziomu dochodów podatników**.

Fakt niższych wpływów z tytułu transferów z budżetu państwa dla województw w 2026 roku niż w 2025 roku jest zaskakujący ponieważ dokonuje się w warunkach stosunkowo dobrej koniunktury gospodarczej, odzwierciedlającej się w prognozie PKB na 2026 rok. Dane w tym zakresie zawiera **Tabela nr 5**. Wynika z niej, że **PKB na 2026 rok** zostało zaprognozowane przez Ministerstwo Finansów w cenach bieżących na poziomie o **6,6%** wyższym w stosunku do 2025 roku oraz o **13,9%** wyższym w stosunku do 2024 roku.

Reasumując przy wzroście prognozowanego PKB w cenach bieżących w stosunku do 2024 roku o **13,9%** oraz wzroście prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia na 2026 rok o **15,1%** w stosunku do 2024 roku dochody województw na 2026 rok w stosunku do 2024 roku wzrosły o **2,1%**, a w przeliczeniu na 1 mieszkańca o **2,8%**.

Powyższe rodzi uzasadnione obawy co się stanie z dochodami Województw w latach gorszej koniunktury gospodarczej.

Olgierd Geblewicz

Prezes Zarządu

Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej

W załączeniu:

- tabele nr 1-4 oraz wykresy nr 1-6;

Stanowisko kieruje się do:

- Pan Donald Tusk - Prezes Rady Ministrów
- Pan Andrzej Domański - Minister Finansów i Gospodarki
- Pan Marcin Kierwiński – Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
- Pani Katarzyna Grzelak-Bach - Dyrektorka Departamentu Oceny Skutków Regulacji i Analiz, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów;